

**Комунальний заклад вищої освіти «Луцький педагогічний коледж»
Волинської обласної ради**

**Відділення початкової та дошкільної освіти
Циклова комісія шкільної, дошкільної педагогіки, психології та методик**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО
ПРАКТИЧНИХ, САМОСТІЙНИХ РОБІТ СТУДЕНТІВ
ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
«МЕТОДИКА ОЗНАЙОМЛЕННЯ ДІТЕЙ ІЗ ПРИРОДНИМ ТА
СУСПІЛЬНИМ ДОВКІЛЛЯМ»**

освітньо-професійна програма «Дошкільна освіта»
освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр
галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка
спеціальність: 012 Дошкільна освіта

УДК 372. 4. 036 (075.8)

Методичні рекомендації до практичних, самостійних робіт студентів освітнього компонента «Методика ознайомлення дітей з природним та суспільним довкіллям»: / уклад. М.І.Замелюк. - Луцьк: Вежа Друк, 2022. - 30с.

Зазначене освітнє видання сприятиме розширенню знань здобувачів вищої освіти про сучасні наукові дослідження щодо ознайомлення дітей дошкільного віку з природою; розвиватиме вміння використовувати набуті знання у професійно орієнтованих ситуаціях, подавати складну інформацію в доступній для дошкільників формі; визначати виховну й освітню роль куточка природи, основні вимоги до добору тварин і рослин, змінюваність об'єктів за порами року; визначати тематику, зміст, форми, методи організації різних видів діяльності дітей у процесі ознайомлення з природою та ін.

Тематика практичних, самостійних робіт допоможе здобувачам вищої освіти успішно підготуватися до майбутньої педагогічної діяльності у закладі дошкільної освіти.

Призначено для студентів, що здобувають освіту за спеціальністю 012 Дошкільна освіта.

Рецензенти:

Крутій К., доктор педагогічних наук, професор кафедри дошкільної освіти, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського

Оксенчук Т., викладач кафедри теорії та методики дошкільної освіти, КЗВО «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради

*Друкується за рішенням методичної ради Луцького педагогічного фахового коледжу
КЗВО «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради
(протокол № 3 від 16.12.22)*

ЗМІСТ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ОЗНАЙОМЛЕННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ПРИРОДНИМ ДОВКІЛЛЯМ	
Практичне заняття №1 Сучасні наукові дослідження щодо ознайомлення дітей дошкільного віку з природою.....	4
Практичне заняття № 2 Значення тварин у природі та житті людини. Сезонні зміни в житті рослин і тварин.....	5
Практичне заняття № 3.1 Поповнення куточка природи новими видами рослин. Добір і розміщення рослин у різних вікових групах.....	6
Практичне заняття № 3.2 Екологічна стежка.....	7
Практичне заняття № 3.3 Використання принципів екологічного виховання В. Сухомлинського в умовах розвивального середовища закладу дошкільної освіти.....	9
Практичне заняття № 4.1 Форми організації праці дітей у природі.....	9
Практичне заняття № 4.2 Характеристика занять як форми навчання дітей дошкільного віку.....	11
Практичне заняття № 4.3 Види й типи занять із ознайомлення з природою.....	11
Практичне заняття № 4.4 Цільова прогулянка як форма роботи щодо ознайомлення дітей із природою.....	12
<i>Здача змістового модуля 1.....</i>	<i>13</i>
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ОЗНАЙОМЛЕННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З СУСПІЛЬНИМ ДОВКІЛЛЯМ	
Практичне заняття №5 Методологічні, психологічні, природничі, лінгводидактичні засади методики ознайомлення з довкіллям.....	15
Практичне заняття № 6 Експерсії-огляди предметів довкілля, їхня тематика в різних вікових групах.....	16
Практичне заняття №7.1 Пізнання дитиною природного довкілля.....	17
Практичне заняття №7.2 Спрямованість системи ігрових занять з ознайомлення дітей із правилами пожежної безпеки.....	18
Практичне заняття №7.3 Особливості ознайомлення дітей із суспільним довкіллям у різних вікових групах.....	18
Практичне заняття № 8.1 Форми організації дітей для ознайомлення з довкіллям: заняття й повсякденна діяльність; колективна та індивідуальна.....	20
Практичне заняття № 8.2 Гра-стратегія – інтерактивна форма навчання дошкільників.....	20
Практичне заняття № 8.3 Методика застосування карт розумових дій на різних видах занять.....	21
Практичне заняття № 8.4 Методика ознайомлення дітей дошкільного віку з об'єктами суспільного довкілля.....	22
<i>Здача змістового модуля 2.....</i>	<i>23</i>
Завдання для самостійної роботи й методичні вказівки (рекомендації) до її виконання.....	26
Каталог ресурсів.....	28

ТЕМА 1. МЕТОДИКА ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ПРИРОДНИМ ДОВКІЛЛЯМ ЯК НАУКА

Практичне заняття №1 *Сучасні наукові дослідження з питань ознайомлення дітей дошкільного віку з природою*

Мета заняття: поглибити знання про сучасні наукові дослідження щодо ознайомлення дітей дошкільного віку з природою; уточнити, у чому полягає подібність і відмінність висвітлення проблеми ознайомлення дітей дошкільного віку з природою у різноманітних наукових підходах; сформувати навички аналізу методичної та наукової літератури.

План заняття:

1. Базовий компонент дошкільної освіти: освітній напрям «Дитина у природному довкіллі».
2. Дослідження сучасних педагогів: Г. Беленької, Н. Лисенко, В. Маршицької, З. Плохій, О. Половіної, Г. Тарасенко та ін.
3. Актуальні завдання ознайомлення дітей з природним довкіллям.
4. Вирішення завдань у єдності реалізації освітніх, виховних, розвивальних цілей.

Література, методичне та матеріально-технічне забезпечення заняття:

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція). URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf
2. Методичні рекомендації до Базового компонента дошкільної освіти (Державного стандарту дошкільної освіти. 2021 рік. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/shodo-metodichnih-rekomendacij-do-onovlenogo-bazovogo-komponenta-doshkilnoyi-osviti>
3. Беленька Г. Освітня лінія «Дитина у природному довкіллі». Вихователь-методист дошкільного закл. 2012. № 11. С. 4–9.
4. Глухова Н. Природоохоронне виховання у формуванні життєвої компетентності дошкільника. Гуманітар. вісн. держ. вищ. навч. закл. «Переяслав Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди/ Переяслав-Хмельниц. держ. пед. ун-т ім. Григорія Сковороди. Переяслав-Хмельницький, 2008. Вип. 14 : Педагогіка. Психологія. Філологія. Філософія. С. 58– 61.
5. Живіріхіна Л. Формування екологічної компетентності дошкільників Таврійський вісн. освіти. 2014. № 4. С. 69–75.
6. Замелюк М., Луцик Т., Самойліч А. Особливості екологічного виховання дітей дошкільного віку. Психолого-педагогічні, правові та соціально-культурні проблеми сучасного суспільства: Матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф. (20-21 жовтня 2021 р.). Кременчук, 2021. С.205-208.
7. Каплуновська О. Організація екологічної освіти в дошкільному навчальному закладі. Вихователь-методист дошкільного закл. 2009. № 7. С. 9–13; № 8. С. 35–39.
8. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи. під заг. ред. О. В. Овчарук. Київ: К.І. С., 2004. 112 с.

Хід виконання роботи:

Питання до обговорення:

1. Організація екологічної освіти в закладі дошкільної освіти.
2. Природоохоронне виховання у формуванні життєвої компетентності дошкільника.
3. Компетентнісний підхід в екологічній освіті дітей дошкільного віку.

Практичні завдання:

1. Керуючись науковими дослідженнями (Глухової Н., Живіріхіної Л., Каплуновської О.), проаналізувати та сформувати таблицю наукових досліджень щодо ознайомлення дітей дошкільного віку з природою.

2. Підготувати презентацію за змістом формування уявлень про природу в Базовому компоненті дошкільної освіти.

Критерії оцінювання:

Оцінка	Критерії оцінювання
2	Студент вільно володіє навчальним матеріалом на підставі вивченої основної та додаткової літератури, аргументовано висловлює свої думки, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.
1,5	Достатній рівень. Студент володіє певним обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, але не має достатніх знань та вмінь для формулювання висновків, допускає несуттєві неточності.
1	Студент володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно.

ТЕМА 2. ПРИРОДНІ УМОВИ УКРАЇНИ І ВОЛИНИ. РОСЛИННИЙ І ТВАРИННИЙ СВІТ
Практичне заняття № 2 *Значення тварин у природі та житті людини. Сезонні зміни в житті рослин і тварин*

Мета заняття: сформувати уявлення про різноманітність рослин у природі; здатність класифікувати рослини, тварин, розрізняти їх та характеризувати за істотними ознаками; розуміння унікальності рослинного організму, а також значення рослин та тварин у природі; вміння використовувати набуті знання у професійно орієнтованих ситуаціях, подавати складну інформацію в доступній для дошкільників формі.

План заняття:

1. Значення тварин у природі та житті людини.
2. Характеристика пристосувань до умов існування окремих груп тварин:
3. а/ клас комах;
4. б/ клас риби;
5. в/ клас земноводні;
6. г/ клас птахи;
7. д/ клас ссавці.
8. Принципи відбору змісту знань про тварин для дітей дошкільного віку.

Література, методичне та матеріально-технічне забезпечення заняття:

1. Бельська Г.В. Віконечко в природу: методичний посібник для вихователів дітей дошкільного віку. Київ: Сім кольорів, 2014. 56 с.
2. Замелюк М. Формування екологічних цінностей у дітей дошкільного віку. <https://vseosvita.ua/course/formuvannia-ekolohichnykh-tsinnostei-u-ditei-doshkilnoho-viku-1121.html>
3. Зінчук В. Усі потрібні на землі. Палітра педагога 2015. №6. С.19-21.
4. Лариненко О. Зимівля звірів. Палітра педагога. 2012. №6. С.26-29.
5. Левченко Н., Гречка Л., Садовська Н. У густім зеленім лісі мешкають звірята різні. Дошкільне виховання. 2012. №4. С.31-33.
6. Майданюк А. Лісові мешканці навесні. Палітра педагога. 2016. №2. С.26-28.
7. Приступ В. Життя птахів узимку. Палітра педагога. 2014. №6. С. 13-19.
8. Прищеп Л. У пташиному містечку. Палітра педагога. 2012. №6. С.20-21.
9. Савка С. Життя птахів навесні. Дошкільне виховання. 2012. №4. С.34-36.
10. Терещенко І. Птахи – наші друзі. Дошкільне виховання. 2011. №3. С.32-34.
11. Шрамченко А. Про птахів ми знаємо, їм допомагаємо. Дошкільне виховання. 2011. №1. С.30-32.
12. Шумська Т. До кого взимку приходять сон-дрімота. Палітра педагога. 2016. №1. С.18-19.

Хід виконання роботи:

Питання для обговорення:

1. Царство Рослини. Водорості: загальна характеристика. Відділи Зелених, Діатомових, Бурих, Червоних (Багрянки) водоростей.
2. Вищі спорові рослини: загальна характеристика. Відділ Мохоподібних, Плауноподібних, Хвощеподібних, Папоротеподібних.
3. Характеристика відділу Голонасінні.
4. Відділ Покритонасінні, класифікація рослин в межах відділу. Характеристика родин класів Дводольні й Однодольні. Родини Хрестоцвіті (Капустяні), Розові, Бобові, Пасльонові, Складноцвіті (Айстрові), Лілейні, Цибулеві, Злакові.
5. Загальна характеристика царства Гриби.

Практичні завдання:

1. Групова робота. Розробити міні-проект у вигляді створення лепбуку на задану тему: «Рослини - символи України», «Рослинний світ Волині», «Рослини восени», «Тваринний світ Волині», «Підготовка тварин до зими». Підготуватися до групового представлення проекту на практичному занятті (до 5 хв).
2. За результатами роботи розробити узагальнювальну таблицю за темами «У гості до красуні Горобини та кучерявої Берези», «Зелені старожили», «Лікарські рослини».
3. Підготувати мультимедійну презентацію про тварин — символів нашої країни та її окремих регіонів або міст чи селищ.
4. Виконати мікродослідження «Рослини і тварини, які походять з інших материків».

Критерії оцінювання:

Оцінка	Критерії оцінювання
2	Студент вільно володіє навчальним матеріалом на підставі вивченої основної та додаткової літератури, аргументовано висловлює свої думки, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.
1,5	Достатній рівень. Студент володіє певним обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, але не має достатніх знань та вмінь для формулювання висновків, допускає несуттєві неточності.
1	Студент володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно.

ТЕМА 3. СТВОРЕННЯ В ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ УМОВ ДЛЯ ОЗНАЙОМЛЕННЯ ДІТЕЙ З ПРИРОДНИМ ДОВКІЛЛЯМ

Практичне заняття № 3.1 *Поповнення куточка природи новими видами рослин. Добір і розміщення рослин в різних вікових групах*

Мета заняття: визначити виховне і освітнє значення куточка природи. Основні вимоги до добору тварин і рослин, змінюваність об'єктів за порами року. Загальне устаткування куточка природи.

План заняття:

1. Куточок природи та методика організації освітньо-пізнавальної і трудової діяльності дошкільників у ньому.
2. Роль кімнатного квітництва.
3. Основні вимоги до добору тварин і рослин.
4. Загальне устаткування куточка природи.

Література, методичне та матеріально-технічне забезпечення заняття:

1. Білай, Д. Бегонії: розкішне квітування і вишукане листя. Квіти України. 2016. – № 3. С. 12–13.
2. Білай, Д. Тропічна красуня драцена. Квіти України. 2015. № 2. С. 13–15.
3. Бочелюк, О. Кімнатне квітництво в дошкільному закладі [Текст]: навчально-методичний посібник для студ. вищ. навч. закл. та пед.. Вид. 2-ге, доповн. Тернопіль: Навчальна книга–Богдан, 2012. 240 с.
4. Куточок природи в закладі дошкільної освіти. <https://oplatforma.com.ua/article/1894->

use-pro-kutochok-prirodi-v-zaklad-doshkln-oslvti»

5. Методика ознайомлення дітей з природою:[Хрестоматія] / Укладач Н.М. Горопаха. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2012. 432с.
6. Нестер М., Нестер М.В. Праця в кутку природи як засіб формування трудових умінь і навичок дошкільників: методична розробка. <https://pedcollege.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/03/Methodychna-rozrobka.pdf>

Хід виконання роботи:

Питання до обговорення:

1. Презентація-аналіз створених планів-ескізів куточка природи в різних вікових групах закладу дошкільної освіти (з урахуванням таких критеріїв: правила добору та розміщення кімнатних рослин; декоративних риб; птахів та ссавців).
2. Особливості догляду за кімнатними рослинами кутка природи (практичний показ способів: розміщення кімнатних рослин, поливання, пересаджування, перевалка, підживлення; підрізування, боротьба з хворобами та шкідниками кімнатних рослин).
3. Влаштування акваріуму в груповій кімнаті закладу дошкільної освіти. Пояснити критерії добору об'єктів для акваріуму: рослин, риб, безхребетних.

Практичні завдання:

Виконати 2 завдання на вибір.

1. Скласти орієнтовний перелік мешканців живого куточка (рослин (за групами), комах, молюсків, риб, земноводних, плазунів, птахів, ссавців).
2. Підготуватися до написання візуалізованого диктанту на визначення кімнатних рослин.
3. Створити паспорти кімнатних рослин (по два на кожну групу рослин).
4. Розробити цікаву розповідь із мультимедійним супроводом для дітей про тварин чи рослин мешканців куточка природи.
5. Підготувати мультимедійну презентацію на теми «Спостереження за декоративними птахами», «Спостереження за акваріумними рибками»; «Спостереження за хом'ячком і морською свинкою» (на вибір).
6. Виготовити дидактичний посібник із шнурівкою «Акваріум».
7. Підготувати проєкт «Дизайн куточка природи».

Критерії оцінювання:

Оцінка	Критерії оцінювання
2	Студент вільно володіє навчальним матеріалом на підставі вивченої основної та додаткової літератури, аргументовано висловлює свої думки, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.
1,5	Достатній рівень. Студент володіє певним обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, але не має достатніх знань та вмінь для формулювання висновків, допускає несуттєві неточності.
1	Студент володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно.

ТЕМА 3. СТВОРЕННЯ В ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ УМОВ ДЛЯ ОЗНАЙОМЛЕННЯ ДІТЕЙ З ПРИРОДНИМ ДОВКІЛЛЯМ

Практичне заняття № 3.2 *Екологічна стежка*

Мета заняття: проаналізувати потенціал засобів екологічної стежини закладу дошкільної освіти у формуванні екологічної компетентності в дітей старшого дошкільного віку; виокремити вікові особливості дітей, що сприяють успішності цього процесу; визначити тематику, зміст, форми, методи організації різних видів діяльності дітей у процесі ознайомлення з природою.

План заняття:

1. Особливості створення та використання екологічної стежини в освітньому середовищі закладу дошкільної освіти.
2. Етапи створення екологічної стежини.
3. Паспорт екологічної стежини.

Література, методичне та матеріально-технічне забезпечення заняття:

1. Барвінок О. Використання екологічної стежини у формуванні екологічної компетентності в дітей старшого дошкільного віку // Психолого- педагогічний пошук: зб. студентських наукових праць за матеріалами III Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції «Дошкільна освіта України в контексті інтеграції до Європейського освітнього простору» 18-19 березня 2021 року. Глухів: ГНПУ ім. О. Довженка, 2021. С. 22–25.
2. Замелюк М. Екологічна стежка як компонент розвитку екологічної компетентності дітей дошкільного віку. Освіта та розвиток обдарованої особистості. 2020. № 3 (78) (III квартал). С. 38-42.
3. Замелюк М. Екологічне виховання дітей старшого дошкільного віку засобами народної казки. Національна освіта в стратегіях соціокультурного вибору: теорія, методологія, практика: матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції з міжнародною участю. Луцьк. 2020. С.27.
4. Замелюк М. Формування цінностей у дітей дошкільного віку під час ігрової активності на свіжому повітрі – [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://vseosvita.ua/webinar/formuvannia-tsinnostei-u-ditei-doshkilnoho-viku-pid-chas-ihrovoi-aktyvnosti-na-svizhomu-povitri-774.html>
5. Замелюк М. Використання ігор в екологічному вихованні дітей дошкільного віку – [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://vseosvita.ua/webinar/vykorystannia-igor-v-ekolohichnomu-vykhovanni-ditei-doshkilnoho-viku-757.html>
6. Замелюк М. Особливості організації ігрової діяльності дітей дошкільного віку у природному довкіллі – [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://vseosvita.ua/webinar/osoblyvosti-orhanizatsii-ihrovoi-diialnosti-ditei-doshkilnoho-viku-u-pryrodnomu-dovkilli-675.html>
7. Ошуркевич Н. Особливості створення та використання екологічної стежини в освітньому середовищі закладу дошкільної освіти – [Електронний ресурс] Режим доступу https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/24397/1/N__Oshurkevych_NDLOSV_2018_3-4_OD.pdf
8. Павлюк С. Мандрємо екологічною стежиною: дослідницько-експериментальна діяльність дітей дошкільного віку в природі / авт.-упоряд.: С. Павлюк, Л. Русан, Г.Колосінська. Тернопіль: Мандрівець, 2014. 168с.

Хід виконання роботи:

Питання до обговорення:

1. Створення еколого-розвивального середовища у ЗДО.
2. Форми роботи з дітьми на екологічній стежці.

Практичні завдання:

Розробити проєкт екологічної стежини закладу дошкільної освіти, визначити етапи роботи у створенні екологічної стежини та оформленні паспорту до неї.

Критерії оцінювання:

Оцінка	Критерії оцінювання
2	Студент вільно володіє навчальним матеріалом на підставі вивченої основної та додаткової літератури, аргументовано висловлює свої думки, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.
1,5	Достатній рівень. Студент володіє певним обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, але не має достатніх знань та вмінь для

	формулювання висновків, допускає несуттєві неточності.
1	Студент володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно.

ТЕМА 3. СТВОРЕННЯ В ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ УМОВ ДЛЯ ОЗНАЙОМЛЕННЯ ДІТЕЙ З ПРИРОДНИМ ДОВКІЛЛЯМ

Практичне заняття № 3.3 Використання принципів екологічного виховання В.Сухомлинського в умовах розвивального середовища закладу дошкільної освіти

Мета заняття: проаналізувати систему В.Сухомлинського щодо екологічного виховання дошкільників.

План заняття:

1. Втілення ідей В. Сухомлинського у створенні еколого-розвивального середовища ЗДО.
2. Роль і місце казок природознавчого змісту В. Сухомлинського як засобу екологічного виховання дітей дошкільного віку.

Література, методичне та матеріально-технічне забезпечення заняття:

1. Замельок М. В. О. Сухомлинський про роль казки у творчому розвитку дитини дошкільного віку. Актуальні проблеми педагогічної освіти : європейський і національний вимір: Матеріали І Міжнародної науково-практичної конференції (3-5 червня 2016 р.) [Текст]; А. В. Лякішева (заг.ред.). П. П. Гусак, І. М. Брушневська та ін. у 2 т. Т. 1 (А – Н). Луцьк: ФОП Покора І. О., 2016. С.144 – 148.
2. Матліна О. Екологічне виховання в спадщині В. О. Сухомлинського. Матеріали регіональної науково-практичної конференції «Педагогічні вектори: В. О. Сухомлинський та сучасність». Лисичанськ: ФОП Чернов О. Г. 2018. С. 190 – 193.
3. Матеріали Міжвузівської науково-практичної конференції «Василь Сухомлинський у діалозі із сучасністю. Творча спадщина педагога у вітчизняному і міжнародному вимірах» // Зб. наук. пр. / Редкол.: Н.В. Ільченко (голова) та ін. Ірпінь, 2019. 119 с. Педагогічна спадщина В.О.Сухомлинського в сучасному науково-педагогічному дискурсі – [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://kdpu.edu.ua/pedahohiky/zahalna-informatsiia/yuvilei-vosukhomlynskooho/3356-pedagogichna-spadshchina-v-o-sukhomlins-kogo-v-suchasnomu-naukovo-pedagogichnomu-diskursi.html>
4. Січко І. Формування екологічних ціннісних орієнтацій молодших школярів у контексті спадщини В.Сухомлинського – [Електронний ресурс] Режим доступу http://mdu.edu.ua/wp-content/uploads/files/7_6.pdf

Хід виконання роботи:

Питання до обговорення:

1. Втілення ідей В. Сухомлинського у створенні еколого-розвивального середовища ЗДО.
2. Роль і місце казок природознавчого змісту В. Сухомлинського як засобу екологічного виховання дітей дошкільного віку

Практичне завдання:

1. Скласти інтелект-карту про використання принципів екологічного виховання В.Сухомлинського в умовах розвивального середовища закладу дошкільної освіти.
2. Зробити анотований аналіз творів В. Сухомлинського для дітей дошкільного віку.

Критерії оцінювання:

Оцінка	Критерії оцінювання
2	Студент вільно володіє навчальним матеріалом на підставі вивченої основної та додаткової літератури, аргументовано висловлює свої думки, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.
1,5	Достатній рівень. Студент володіє певним обсягом навчального матеріалу,

	здатний його аналізувати, але не має достатніх знань та вмінь для формулювання висновків, допускає несуттєві неточності.
1	Студент володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно.

ТЕМА 4. МЕТОДИ ТА ФОРМИ ОЗНАЙОМЛЕННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ПРИРОДНИМ ДОВКІЛЛЯМ

Практичне заняття № 4.1 *Форми організації праці дітей у природі*

Мета заняття: дати студентам знання щодо того, як керувати працею дітей в природі. Охарактеризувати форми організації праці дітей: доручення, чергування, колективна праця.

План заняття:

1. Практичні методи ознайомлення дітей із природою.
2. Праця дітей як один з основних методів ознайомлення з природою, її своєрідність, освітнє значення.
3. Види праці дітей у природі: вирощування рослин, догляд за тваринами, охорона природи.

Література, методичне та матеріально-технічне забезпечення заняття:

1. Бельська Г. Трудове виховання дітей дошкільного віку як педагогічна проблема сучасності. Вихователь-методист дошкільного закладу. 2010. № 1. С. 4–13.
2. Бельська Г. Чому діти не хочуть виконувати трудові доручення? Вихователь-методист дошкільного закладу. 2018. № 11. С. 57–61.
3. Долинна О. Праця – ефективний засіб формування предметно-практичної компетенції дошкільників. Вихователь-методист дошкільного закладу. 2012. № 12. С. 16–27.
4. Вільхова О., Манжелій Н. Виховання у дітей дошкільного віку позитивного ставлення до трудової діяльності. Імідж сучасного педагога, №2(191), 2020. С.88–91
5. Захарчук Н. Трудове виховання дошкільників. Семінар-практикум для вихователів. Дитячий садок. Управління. 2018. № 10. С. 11–15.
6. Ільєнко В. Організація праці дітей на ділянці дошкільного закладу у весняний період. Вихователь-методист дошкільного закладу. 2011. № 3. С. 4–11.
7. Коновал Н. Щоб зростали діти працюючі. Палітра педагога. 2015. № 3. С. 9–11.
8. Ліщенко І. Організація трудової діяльності дошкільнят. Палітра педагога. 2014. № 4. С. 10–13.
9. Машовець М. Дитяча праця в сім'ї: за чи проти? Вихователь-методист дошкільного закладу. 2015. № 3. С. 50–55.
10. Прислів'я та приказки про працю: веб-сайт. URL: <http://www.gozumnadytyna.com.ua/?p=7514> (дата звернення 20.02.2020).
11. Топчій О. Праця розвиває всебічно. Педагогічна рада за методом «Шість капелюхів мислення». Палітра педагога. 2014. № 4. С. 6–9.
12. Яценко С. Маленькі кулінари в дитсадку і вдома. Дошкільне виховання. 2016. № 6. С. 18–21.

Хід виконання роботи:

Питання до обговорення:

1. Педагогічні та гігієнічні вимоги до праці дітей у природі.
2. Зміст праці дітей у різних вікових групах.
3. Форми організації праці дітей: доручення, чергування, колективна праця. Методика керівництва різними формами організації праці дітей

Практичні завдання:

Розробити лепбук за темою (на вибір): «Зростання дитини дошкільного віку в праці», «Організація праці дітей на ділянці закладу дошкільної освіти у весняний період»,

«Організація праці дітей на ділянці закладу дошкільної освіти в літній період»,
 «Організація праці дітей на ділянці закладу дошкільної освіти в осінній період»,
 «Організація праці дітей на ділянці закладу дошкільної освіти в зимовий період».

Критерії оцінювання:

Оцінка	Критерії оцінювання
2	Студент вільно володіє навчальним матеріалом на підставі вивченої основної та додаткової літератури, аргументовано висловлює свої думки, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.
1,5	Достатній рівень. Студент володіє певним обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, але не має достатніх знань та вмінь для формулювання висновків, допускає несуттєві неточності.
1	Студент володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно.

ТЕМА 4. МЕТОДИ ТА ФОРМИ ОЗНАЙОМЛЕННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ПРИРОДНИМ ДОВКІЛЛЯМ

Практичне заняття № 4.2 *Характеристика занять як форми навчання дітей дошкільного віку*

Мета заняття: значення й місце занять у системі роботи щодо ознайомлення з природою в різних вікових групах.

План заняття:

1. Необхідність використання різноманітних форм організації роботи щодо ознайомлення дітей з природою (фронтальна, групова, індивідуальна).
2. Характеристика занять як форми навчання дітей дошкільного віку.

Література, методичне та матеріально-технічне забезпечення заняття:

1. Гавриш Н. Сучасне заняття: формальні, змістові та структурні ознаки. Дошкільне виховання. № 8. 2007. С.10 – 12.
2. Зотова Р., Комарова Л. Інтегроване заняття як форма узагальнення і систематизації знань дошкільників. Дошкільний навчальний заклад. №2008. № 5 (17). С. 17 -23.
3. Зебзеєва В. Про форми і методи екологічної освіти дошкільників. Ознайомлення дітей з природою. Хрестоматія. Ч.1. Рівне, 2007. С. 119-124.

Хід виконання роботи:

Питання до обговорення:

1. Загальна характеристика основних форм ознайомлення дітей з природою.
2. Заняття як важлива форма ознайомлення дітей з природою.

Практичні завдання:

Підготувати матеріал для проєктування заняття про зиму: загадки, приказки, екологічні казки, логічні завдання, картинки тощо.

Критерії оцінювання:

Оцінка	Критерії оцінювання
2	Студент вільно володіє навчальним матеріалом на підставі вивченої основної та додаткової літератури, аргументовано висловлює свої думки, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.
1,5	Достатній рівень. Студент володіє певним обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, але не має достатніх знань та вмінь для формулювання висновків, допускає несуттєві неточності.
1	Студент володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно.

ТЕМА 4. МЕТОДИ ТА ФОРМИ ОЗНАЙОМЛЕННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З

ПРИРОДНИМ ДОВКІЛЛЯМ

Практичне заняття № 4.3 *Види й типи занять ознайомлення з природою*

Мета заняття: розрізняти види й типи занять у залежності від дидактичної мети, змісту, структури (комбіновані, інтегровані, комплексні, сюжетні). Підготовка вихователя до заняття: визначення змісту знань, умінь і навичок, що формуються на занятті, виходячи з вимог програми; добір матеріалу для занять; використання різноманітних методів і прийомів навчання на заняттях відповідно до завдань програми, місця заняття у системі роботи, віку дітей.

План заняття:

1. Види і типи занять ознайомлення з природою.
2. Своєрідність комплексних та інтегрованих занять, місце природничого матеріалу на цих заняттях.
3. Особливості методики проведення занять ознайомлення з природою в різних вікових групах.

Література, методичне та матеріально-технічне забезпечення заняття:

1. Гавриш Н. Сучасне заняття: формальні, змістові та структурні ознаки. Дошкільне виховання. № 8. 2007. С.10 – 12.
2. Зотова Р., Комарова Л. Інтегроване заняття як форма узагальнення і систематизації знань дошкільників. Дошкільний навчальний заклад. №2008. № 5 (17). С. 17 -23.
3. Зєбзєєва В. Про форми і методи екологічної освіти дошкільників. Ознайомлення дітей з природою. Хрестоматія. Ч.1. Рівне, 2007. С. 119-124.

Хід виконання роботи:

Питання до обговорення:

1. Види і типи занять ознайомлення з природою.
2. Своєрідність комплексних та інтегрованих занять, місце природничого матеріалу на цих заняттях.
3. Особливості методики проведення занять ознайомлення з природою в різних вікових групах.

Практичні завдання:

1. Розробити фрагмент заняття для старшої групи (тема «Ліс. Гриби») із використанням дидактичної гри.
2. Розробити план проведення інтегрованого заняття ознайомлення з природою (заняття з формування нових знань) для середньої групи на тему «Лісові мешканці».

Критерії оцінювання:

Оцінка	Критерії оцінювання
2	Студент вільно володіє навчальним матеріалом на підставі вивченої основної та додаткової літератури, аргументовано висловлює свої думки, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.
1,5	Достатній рівень. Студент володіє певним обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, але не має достатніх знань та вмінь для формулювання висновків, допускає несуттєві неточності.
1	Студент володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно.

ТЕМА 4. МЕТОДИ ТА ФОРМИ ОЗНАЙОМЛЕННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ПРИРОДНИМ ДОВКІЛЛЯМ

Практичне заняття № 4.4 *Цільова прогулянка як форма роботи щодо ознайомлення дітей із природою*

Мета заняття: знання теоретичних положень та методики організації й проведення цільових прогулянок; вміння конструювати освітній процес ознайомлення

дошкільників із природою з використанням зазначених форм роботи.

План заняття:

1. Цільові прогулянки. Їх відмінність від екскурсій.
2. Методика проведення цільових прогулянок.

Література, методичне та матеріально-технічне забезпечення заняття:

1. Босак О. На екскурсія до осіннього парку. Дошкільне виховання. 2018. №9. с.25-27.
2. Дацюк Н. Екскурсія в країну «Екологізнай». Дошкільне виховання. 2014. №5. С. 30-32.
3. Кім Л. Весняна прогулянка. Дошкільне виховання. 2018. №2. с.37-40.
4. Пономарева К. Організація прогулянок на природу та їх роль у всебічному розвитку дітей. Ознайомлення дітей з природою. Хрестоматія. Ч.2. Рівне, 2007. С. 243-254.
5. Пашинська Н. Прогулянка на весняний луг. Дошкільне виховання. 2014. №3. С. 28-29.
6. Регент А. Пізнавальні прогулянки вихідного дня. Дошкільне виховання. 2016. №6. С. 13-15.

Хід виконання роботи:

Питання до обговорення:

1. Цільові прогулянки, їх значення в збагаченні уявлень дітей про довкілля, у пізнанні природного середовища місцевості.
2. Умови проведення цільових прогулянок.
3. Відмінність між екскурсіями, цільовою й повсякденною прогулянкою.
4. Зміст спостережень на цільових прогулянках.

Практичне завдання:

1. Законспектувати статтю Пономарева К. "Організація прогулянок на природу та їх роль у всебічному розвитку дітей. Ознайомлення дітей з природою" (Хрестоматія. Ч.2. Рівне, 2007. С. 243-254).
2. Скласти план проведення цільової прогулянки в природу з дітьми середньої групи.
3. Дібрати практичний матеріал для моделювання фрагментів цільової прогулянки.

Критерії оцінювання:

Оцінка	Критерії оцінювання
2	Студент вільно володіє навчальним матеріалом на підставі вивченої основної та додаткової літератури, аргументовано висловлює свої думки, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.
1,5	Достатній рівень. Студент володіє певним обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, але не має достатніх знань та вмінь для формулювання висновків, допускає несуттєві неточності.
1	Студент володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно.

ЗДАЧА ЗМІСТОВОГО МОДУЛЯ I. (ТЕСТИ)

Під час визначення змісту ознайомлення з природою керуються рядом принципів. Які із перерахованих до них належать:

- принцип виховного й розвивального характеру;
- принцип науковості в доборі знань;
- принцип енциклопедичності;
- краєзнавчий принцип;
- комплексний принцип;
- елементарний принцип;
- різноманітний принцип.

До практичних методів належать:

досліди;
праця в природі;
елементарні досліди природничого змісту;
моделювання.

До словесних методів належать:

розповіді вихователя про природу;
бесіди з дітьми на природничі теми;
читання художньої літератури та природничої пізнавальної книги;
театралізовані ігри

Що є метою роботи ознайомлення з природою дітей дошкільного віку?

- а) закладання основ екологічної культури особистості;
- б) засвоєння дітьми знань з біології та екології;
- в) ознайомлення з правилами поведінки в природі.

Який документ визначає зміст роботи з ознайомлення з природою дітей різних вікових груп?

- а) Базовий компонент дошкільної освіти в Україні;
- б) Концепція екологічної освіти.

До якого напрямку виховання належить розвиток пізнавального інтересу дитини дошкільного віку?

- а) до завдань розумового виховання;
- б) до завдань атеїстичного виховання;
- в) до завдань морального виховання.

Які із зазначених дидактичних ігор спрямовані на сенсорний розвиток дітей дошкільного віку?

- а) «З якого дерева листочок?»;
- б) «Впізнай на смак»;
- в) «Хто де живе?».

Які етапи спостереження природних явищ дітьми дошкільного віку передбачають цілісне сприймання об'єкта?

- а) синтез 1;
- б) синтез 2;
- в) аналіз.

На якому етапі організації спостереження навколишньої дійсності дітьми дошкільного віку найдоцільніше використовувати сюрпризний момент?

- а) підготовчий етап;
- б) початок спостереження;
- в) основний етап.

Моделі, що відтворюють зовнішні особливості об'єктів та явищ природи, називаються:

- а) просторово-часовими;
- б) графічними;
- в) іконічними.

Яка із зазначених організаційних форм дозволяє залучити дітей дошкільного віку до праці у природі?

- а) сюжетно-дидактична гра;
- б) трудове доручення;
- в) заняття з природним матеріалом.

Вкажіть види бесід, які, як правило, використовують під час ознайомлення дітей з природою?

- а) вступна бесіда;
- б) навідна бесіда;
- в) супровідна бесіда;
- г) невимушена розмова;

д) узагальнювальна бесіда;

Оберіть прийоми роботи з книгою, які, як правило, є ефективними у старшій групі:

- а) вступна бесіда;
- б) бесіда за змістом твору;
- в) переказування твору;
- г) заучування віршів;
- д) літературна вікторина.

Які організаційні форми ознайомлення дітей дошкільного віку з природою найчастіше використовують?

- а) екологічні акції;
- б) екологічні міні-музеї та екологічні вистави;
- в) екологічні студії та гуртки;
- г) екскурсії;
- д) індивідуальні завдання дітям.

Які форми роботи найбільш часто об'єднують дітей у відповідності до їхніх інтересів та спрямовані на поглиблене пізнання природи?

- а) фронтальні;
- б) групові;
- в) індивідуальні.

Який вид екскурсії, як правило, спрямований на показ праці людей у природі?

- а) Екскурсії до природних біоценозів (або власне у природу).
- б) Екскурсії до сільськогосподарських об'єктів (на город, у сад, оранжерею, поле, тваринницьке господарство).
- в) Екологічні екскурсії у місця, де яскраво виявляється вплив людини на природу та наслідки її діяльності (до промислових підприємств, на вулиці, автостради для вивчення стану довкілля та ін.).
- г) Екскурсії до музеїв та інших місць, створених людиною для збереження та вивчення природи.

ТЕМА 5. МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ МЕТОДИКИ ОЗНАЙОМЛЕННЯ ДІТЕЙ ІЗ СУСПІЛЬНИМ ДОВКІЛЛЯМ

Практичне заняття №5 *Методологічні, психологічні, природничі, лінгводидактичні засади методики ознайомлення з довкіллям*

Мета заняття: розглянути методологічні, психологічні, природничі, лінгводидактичні засади методики ознайомлення з довкіллям.

План заняття:

1. Предмет, об'єкт і мета методики ознайомлення дітей дошкільного віку з довкіллям.
2. Наукові засади МОДЗД у ЗДО.
3. Діяльнісний підхід до організації життєдіяльності дітей у довкіллі.

Література, методичне та матеріально-технічне забезпечення заняття:

1. Богуш А., Гавриш Н. Методика ознайомлення дітей з довкіллям у дошкільному навчальному закладі: підручник для ВНЗ. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2010. 408с.
2. Максимова О. Ознайомлення дітей з суспільним довкіллям : навчальний посібник. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2022. 175 с.
3. Методика ознайомлення дошкільників з соціальним довкіллям : навчально-методичний посібник для студентів педагогічного факультету спеціальності 012 «Дошкільна освіта» /Укладач Л.Б. Мельничук. Рівне: ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені акад. С. Дем'янчука», 2020. 92 с.

Хід виконання роботи:

Питання до обговорення

1. Природничі засади методики ознайомлення з довкіллям.

2. Лінгводидактичні засади методики ознайомлення з довкіллям.

Практичні завдання

Підготувати буклет, презентацію, доповідь на теми:

- Сучасні державні документи щодо охорони життя і здоров'я дітей і впливу соціальної дійсності на становлення особистості в дошкільному дитинстві .
- Сучасні українські та альтернативні (і зарубіжні) програми для дошкільних навчальних закладів України щодо забезпечення повноцінного розвитку дітей і ознайомлення їх із соціальною дійсністю.
- Роль авторських програм для здійснення поглибленої роботи з питань правового, економічного та соціального розвитку дітей.
- Базовий компонент дошкільної освіти в Україні щодо морально-соціального розвитку дітей.

Критерії оцінювання:

Оцінка	Критерії оцінювання
2	Студент вільно володіє навчальним матеріалом на підставі вивченої основної та додаткової літератури, аргументовано висловлює свої думки, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.
1,5	Достатній рівень. Студент володіє певним обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, але не має достатніх знань та вмінь для формулювання висновків, допускає несуттєві неточності.
1	Студент володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно.

ТЕМА 6. МЕТОДИ І ПРИЙОМИ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ПРЕДМЕТАМИ ТА ЯВИЩАМИ ДОВКІЛЛЯ

Практичне заняття № 6 *Експерсії-огляди предметів довкілля, їхня тематика в різних вікових групах*

Мета заняття: визначати тематику ознайомлення дітей з найближчим довкіллям.

План заняття:

1. Знайомство з предметами та явищами суспільного життя.
2. Ознайомлення дітей дошкільного віку з національними символами України.
3. Ознайомлення дітей дошкільного віку з якостями і властивостями предметів.
4. Вимоги до організації та проведення занять для ознайомлення дошкільників з якостями і властивостями предметів.

Література, методичне та матеріально-технічне забезпечення заняття:

1. Богуш А., Гавриш Н. Методика ознайомлення дітей з довкіллям у дошкільному навчальному закладі: підручник для ВНЗ. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2010. 408с.
2. Максимова О. Ознайомлення дітей з суспільним довкіллям : навчальний посібник. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2022. 175 с.
3. Методика ознайомлення дошкільників з соціальним довкіллям : навчально-методичний посібник для студентів педагогічного факультету спеціальності 012 «Дошкільна освіта» /Укладач Л.Б. Мельничук. Рівне: ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені акад. С. Дем'янчука», 2020. 92 с.

Хід виконання роботи:

Питання до обговорення

1. Ознайомлення дітей дошкільного віку з якостями і властивостями предметів.
2. Вимоги до організації та проведення занять для ознайомлення дошкільників з якостями і властивостями предметів.

Практичні завдання

Скласти словник термінів із такими визначеннями: зміст, завдання, форми, індивідуальні заняття індивідуально-групові заняття, групові, комплексні, комбіновані, тематичні заняття, предметне докілья, соціальне докілья.

Критерії оцінювання:

Оцінка	Критерії оцінювання
2	Студент вільно володіє навчальним матеріалом на підставі вивченої основної та додаткової літератури, аргументовано висловлює свої думки, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.
1,5	Достатній рівень. Студент володіє певним обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, але не має достатніх знань та вмінь для формулювання висновків, допускає несуттєві неточності.
1	Студент володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно.

ТЕМА 7. МЕТОДИ І ПРИЙОМИ ОЗНАЙОМЛЕННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ПРЕДМЕТНИМ ДОВКІЛЛЯМ

Практичне заняття №7.1 *Пізнання дитиною природного докілья*

Мета заняття: ознайомлення з метою реалізації змісту Стандарту за напрямом «Дитина в природному докільлі», яка полягає у формуванні природничо-екологічної компетентності дитини.

План заняття:

1. Освітній напрям «Дитина в природному докільлі».
2. Освіта для сталого розвитку дошкільників, або Як організувати роботу з дітьми.

Література, методичне та матеріально-технічне забезпечення заняття:

1. Дошкільнята на прогулянці. 4-6 років / Упоряд. В. Л. Сухар. Вид-во «Ранок». 2009 (Дошкільня освіта)
2. Кондратенко Р. Метод проєктів у роботі з батьками. Дошкільнє виховання, 2008, №5.

Хід виконання роботи:

Питання до обговорення

1. Створення умов, щоб дитина відчувала себе самостійним дослідником її таємниць.
2. Моделі поведінки сталого способу життя.

Практичні завдання

1. Розробити зміст еколого-психологічного тренінгу з теми «Птахи і люди», визначивши мету, вік учасників, матеріали.
2. Запропонувати фрагмент пізнавальної діяльності на екологічній стежині, прокладеній у приміщенні ЗДО.
3. Запропонувати ігри природничого змісту, у яких би відтворювалися системні знання дітей про природу.
4. Запропонувати мету, види діяльності, форми й методи екологічного проєкту для старших дошкільників з теми «Ліс».

Критерії оцінювання:

Оцінка	Критерії оцінювання
2	Студент вільно володіє навчальним матеріалом на підставі вивченої основної та додаткової літератури, аргументовано висловлює свої думки, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.
1,5	Достатній рівень. Студент володіє певним обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, але не має достатніх знань та вмінь для формулювання висновків, допускає несуттєві неточності.

1	Студент володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно.
---	---

ТЕМА 7. МЕТОДИ І ПРИЙОМИ ОЗНАЙОМЛЕННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ПРЕДМЕТНИМ ДОВКІЛЛЯМ

Практичне заняття №7.2 *Спрямованість системи ігрових занять з ознайомлення дітей із правилами пожежної безпеки*

Мета заняття: ознайомити з методикою ознайомлення дітей з правилами пожежної безпеки.

План заняття:

1. Правила пожежної безпеки для дітей дошкільного віку.
2. Головні завдання закладу дошкільної освіти щодо виконання вимог пожежної безпеки.
3. Методика проведення занять із ознайомлення дітей дошкільного віку з правилами пожежної безпеки.

Література, методичне та матеріально-технічне забезпечення заняття:

1. Богуш А., Гавриш Н. Методика ознайомлення дітей з докільям у дошкільному навчальному закладі: підручник для ВНЗ. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2010. 408с.
2. Гніленко Н. Пожежники. Дошкільне виховання. 2007. №10. С. 21 – 22.
3. Гураш Л. Розумна обережність – запорука безпеки. Дошкільне виховання. 2003. №7. С. 10 – 12.
4. Максимова О. Ознайомлення дітей з суспільним докільям : навчальний посібник. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2022. 175 с.
5. Методика ознайомлення дошкільників з соціальним докільям : навчально-методичний посібник для студентів педагогічного факультету спеціальності 012 «Дошкільна освіта» /Укладач Л.Б. Мельничук. Рівне: ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені акад. С. Дем'янчука», 2020. 92 с.

Хід виконання роботи:

Питання до обговорення

1. Основні правила пожежної безпеки для дітей дошкільного віку.
2. Характеристика головних завдань закладу дошкільної освіти щодо виконання вимог пожежної безпеки.
3. Методичні рекомендації для проведення занять із ознайомлення дітей дошкільного віку з правилами пожежної безпеки.

Практичні завдання

1. Дібрати дидактичні ігри для ознайомлення дітей дошкільного віку з правилами пожежної безпеки.
2. Скласти тематичний план тижня безпеки в ЗДО.
3. Розробити план-конспект заняття для ознайомлення дітей дошкільного віку з правилами пожежної безпеки (тема заняття й вікова група – за вибором студента).

Критерії оцінювання:

Оцінка	Критерії оцінювання
2	Студент вільно володіє навчальним матеріалом на підставі вивченої основної та додаткової літератури, аргументовано висловлює свої думки, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.
1,5	Достатній рівень. Студент володіє певним обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, але не має достатніх знань та вмінь для формулювання висновків, допускає несуттєві неточності.
1	Студент володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно.

ТЕМА 7. МЕТОДИ І ПРИЙОМИ ОЗНАЙОМЛЕННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ПРЕДМЕТНИМ ДОВКІЛЛЯМ

Практичне заняття №7.3 *Особливості ознайомлення дітей із суспільним довкіллям у різних вікових групах*

Мета заняття: уміти добирати методи, форми для ознайомлення дітей із суспільним довкіллям у різних вікових групах.

План заняття:

1. Змістове наповнення тематичного блоку «предмети і явища суспільного життя» для дітей дошкільного віку: сім'я, родина, праця дорослих, люди праці, Батьківщина, рідний край, суспільні явища і свята.
2. Система роботи щодо ознайомлення дітей із працею дорослих: формування загальних уявлень про різні сфери трудової діяльності, про основні професії, про основні процеси створення продукції, про взаємозв'язок праці людей різних професій.
3. Виховання основ економічної і екологічної культури дітей дошкільного віку впродовж ознайомлення їх із довкіллям.
4. Зміст та завдання ознайомлення дітей різних вікових груп із працею дорослих і людьми праці на заняттях і в повсякденному житті у варіативних програмах.
5. Ознайомлення дітей дошкільного віку з рідним краєм і Батьківщиною.
6. Ознайомлення дітей дошкільного віку з національними символами України.

Література, методичне та матеріально-технічне забезпечення заняття:

1. Богуш А., Гавриш Н. Методика ознайомлення дітей з довкіллям у дошкільному навчальному закладі: підручник для ВНЗ. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2010. 408с.
2. Максимова О. Ознайомлення дітей з суспільним довкіллям : навчальний посібник. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2022. 175 с.
3. Методика ознайомлення дошкільників з соціальним довкіллям: навчально-методичний посібник для студентів педагогічного факультету спеціальності 012 «Дошкільна освіта» /Укладач Л.Б. Мельничук. Рівне: ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені акад. С. Дем'янчука», 2020. 92 с.

Хід виконання роботи:

Питання до обговорення

1. У чому полягає специфіка патріотичного виховання дошкільників у сучасних умовах?
2. Визначення поняття «патріотичне виховання» в контексті виховання дітей дошкільного віку.
3. Основні напрями патріотичного виховання дітей у закладі дошкільної освіти.

Практичні завдання.

1. Дібрати літературні твори для ознайомлення дітей дошкільного віку з національними символами України.
2. Скласти анотовану бібліографію методичних статей і розробок з теми «Формування в дітей дошкільного віку основ економіко-екологічної культури».
3. Розробити план-конспект заняття для ознайомлення дітей дошкільного віку з явищами суспільного життя (тема заняття і вікова група – за вибором студента).

Критерії оцінювання:

Оцінка	Критерії оцінювання
2	Студент вільно володіє навчальним матеріалом на підставі вивченої основної та додаткової літератури, аргументовано висловлює свої думки, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.
1,5	Достатній рівень. Студент володіє певним обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, але не має достатніх знань та вмінь для формулювання висновків, допускає несуттєві неточності.
1	Студент володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно.

ТЕМА 8. ЗАСОБИ І ФОРМИ ОЗНАЙОМЛЕННЯ ДІТЕЙ ІЗ СУСПІЛЬНИМ ДОВКІЛЛЯМ

Практичне заняття № 8.1 *Форми організації дітей для ознайомлення з довікіллям: заняття й повсякденна діяльність; колективна та індивідуальна*

Мета заняття: уміти добирати методи, форми для ознайомлення дітей із суспільним довікіллям у різних вікових групах.

План заняття:

1. Засоби ознайомлення дітей дошкільного віку з довікіллям.
2. Картина як ефективний засіб ознайомлення дітей дошкільного віку з довікіллям.
3. Форми ознайомлення дітей дошкільного віку з довікіллям.
4. Заняття як основна форма ознайомлення дошкільників із довікіллям. Структура занять ознайомлення з довікіллям.
5. Підготовка педагога до організації заняття для ознайомлення дошкільників із довікіллям.

Література, методичне та матеріально-технічне забезпечення заняття:

1. Богуш А., Гавриш Н. Методика ознайомлення дітей з довікіллям у дошкільному навчальному закладі: підручник для ВНЗ. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2010. 408с.
2. Максимова О. Ознайомлення дітей з суспільним довікіллям : навчальний посібник. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2022. 175 с.
3. Методика ознайомлення дошкільників з соціальним довікіллям: навчально-методичний посібник для студентів педагогічного факультету спеціальності 012 «Дошкільна освіта» /Укладач Л.Б. Мельничук. Рівне: ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені акад. С. Дем'янчука», 2020. 92 с.

Хід виконання роботи:

Питання до обговорення

1. Засоби ознайомлення дітей дошкільного віку з довікіллям.
2. Чому картина є ефективним засобом ознайомлення дошкільників з довікіллям? Обґрунтуйте свою думку.
3. Характеристика основних форм ознайомлення дітей дошкільного віку з довікіллям.
4. Структурні компоненти заняття для ознайомлення дошкільників із довікіллям.

Практичні завдання

1. Скласти схему «Класифікація засобів ознайомлення дітей дошкільного віку з довікіллям».
2. Скласти план-конспект заняття ознайомлення дітей дошкільного віку з довікіллям із дітьми старшої групи.

Критерії оцінювання:

Оцінка	Критерії оцінювання
2	Студент вільно володіє навчальним матеріалом на підставі вивченої основної та додаткової літератури, аргументовано висловлює свої думки, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.
1,5	Достатній рівень. Студент володіє певним обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, але не має достатніх знань та вмінь для формулювання висновків, допускає несуттєві неточності.
1	Студент володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно.

ТЕМА 8. ЗАСОБИ І ФОРМИ ОЗНАЙОМЛЕННЯ ДІТЕЙ ІЗ СУСПІЛЬНИМ ДОВКІЛЛЯМ

Практичне заняття № 8.2 *Гра-стратегія – інтерактивна форма навчання дошкільників*

Мета заняття: вчити дітей стратегічної гри, готовності до планування послідовних кроків, формувати вміння визнавати помилки та вчасно корегувати їх, знаходити нестандартні способи розв'язання проблеми.

План заняття:

1. Дитинство як педагогічна категорія.
2. Готовність вихователів до реалізації принципів гуманістичної педагогіки.
3. Багатовекторність соціуму у свідомості дітей.
4. «Створюємо дитяче кафе».
5. «Збираємося на пікнік».
6. «Підготовка до свята».

Література, методичне та матеріально-технічне забезпечення заняття:

1. Богуш А., Гавриш Н. Методика ознайомлення дітей з довкіллям у дошкільному навчальному закладі: підручник для ВНЗ. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2010. 408с.
2. Максимова О. Ознайомлення дітей з суспільним довкіллям : навчальний посібник. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2022. 175 с.
3. Методика ознайомлення дошкільників з соціальним довкіллям: навчально-методичний посібник для студентів педагогічного факультету спеціальності 012 «Дошкільна освіта» / Укладач Л.Б. Мельничук. Рівне: ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені акад. С. Дем'янука», 2020. 92 с.

*Хід виконання роботи:**Питання до обговорення*

1. Технологія едьютейнмент у закладі дошкільної освіти.
2. Види робіт за допомогою технології едьютейнмент.

Практичні завдання

- «Створюємо інтер'єр кімнати» (заняття з творчими іграми та моделюванням).
- «Показ мод» (заняття - розвага).
- «Меблі для будиночка на даху» (неструктурована гра дітей старшого дошкільного віку)

Критерії оцінювання:

Оцінка	Критерії оцінювання
2	Студент вільно володіє навчальним матеріалом на підставі вивченої основної та додаткової літератури, аргументовано висловлює свої думки, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.
1,5	Достатній рівень. Студент володіє певним обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, але не має достатніх знань та вмінь для формулювання висновків, допускає несуттєві неточності.
1	Студент володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно.

ТЕМА 8. ЗАСОБИ І ФОРМИ ОЗНАЙОМЛЕННЯ ДІТЕЙ ІЗ СУСПІЛЬНИМ ДОВКІЛЛЯМ
 Практичне заняття № 8.3 *Методика застосування карт розумових дій на різних видах занять*

Мета заняття: учити працювати з картами розумових дій на різних видах занять з ознайомлення дітей із суспільним довкіллям.

План заняття:

1. Інтелектуальна карта.
2. Робота зі схемою.

Література, методичне та матеріально-технічне забезпечення заняття:

1. Богуш А., Гавриш Н. Методика ознайомлення дітей з довкіллям у дошкільному навчальному закладі: підручник для ВНЗ. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2010. 408с.
2. Максимова О. Ознайомлення дітей з суспільним довкіллям: навчальний посібник. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2022. 175 с.

3. Методика ознайомлення дошкільників з соціальним довкіллям: навчально-методичний посібник для студентів педагогічного факультету спеціальності 012 «Дошкільна освіта» /Укладач Л.Б. Мельничук. Рівне: ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені акад. С. Дем'янчука», 2020. 92 с.

Хід виконання роботи:

Питання до обговорення

Методика застосування карт розумових дій

Практичні завдання

1. Інтегроване заняття з пріоритетом інтелектуально-мовленнєвих завдань «Будуємо місто». Коментоване складання карти міста в картинках: полілог, лексичні вправи, малювання дерев, кущів, квітів для міської алеї, розмова про призначення громадських закладів, будов. Закріплення просторових характеристик та величин.
2. Інтегроване (предметне) заняття художньо-естетичного циклу «Веселе місто». Прикрашання будинків. Символи-знаки на спеціальних спорудах. Творчо-логічні завдання створення символічних знаків.
3. Інтегроване заняття соціально-природознавчої спрямованості з елементами пошуково-дослідницької діяльності «Доріжки. Рух».

Критерії оцінювання:

Оцінка	Критерії оцінювання
2	Студент вільно володіє навчальним матеріалом на підставі вивченої основної та додаткової літератури, аргументовано висловлює свої думки, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.
1,5	Достатній рівень. Студент володіє певним обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, але не має достатніх знань та вмінь для формулювання висновків, допускає несуттєві неточності.
1	Студент володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно.

ТЕМА 8. ЗАСОБИ І ФОРМИ ОЗНАЙОМЛЕННЯ ДІТЕЙ ІЗ СУСПІЛЬНИМ ДОВКІЛЛЯМ
Практичне заняття № 8.4 *Методика ознайомлення дітей дошкільного віку з об'єктами суспільного довкілля*

Мета заняття: ознайомити з методикою ознайомлення дітей дошкільного віку з об'єктами суспільного довкілля

План заняття:

1. Символічна модель середовища як фактора навчання, виховання й розвитку дошкільника
2. Чинні програми для конкретизації змісту роботи щодо ознайомлення дітей дошкільного віку з довкіллям.

Література, методичне та матеріально-технічне забезпечення заняття:

1. Богуш А., Гавриш Н. Методика ознайомлення дітей з довкіллям у дошкільному навчальному закладі: підручник для ВНЗ. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2010. 408с.
2. Максимова О. Ознайомлення дітей з суспільним довкіллям : навчальний посібник. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2022. 175 с.
3. Методика ознайомлення дошкільників з соціальним довкіллям : навчально-методичний посібник для студентів педагогічного факультету спеціальності 012 «Дошкільна освіта» /Укладач Л.Б. Мельничук. Рівне: ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені акад. С. Дем'янчука», 2020. 92 с.

Хід виконання роботи:

Питання до обговорення

1. У чому полягають виховні та пізнавальні завдання освітньої роботи закладу дошкільної

освіти щодо ознайомлення з довкіллям у різних вікових групах?

2. Основні програми навчання, виховання і розвитку дітей дошкільного віку. Охарактеризуйте зміст ознайомлення дітей дошкільного віку з довкіллям відповідно до них.

3. Від яких факторів залежить становлення особистості дитини дошкільного віку?

Практичні завдання

1. Підготуватися до дискусії на тему «Світ дитинства – автономна соціокультурна реальність».
2. Підготувати наочний матеріал до тем «Дитина і тварини», «Домашня побутова техніка», «У громадському транспорті», «Отруйні рослини».
3. Підготувати матеріал для папки-пересувки «Охорона життєдіяльності дошкільників».
4. Проаналізувати зміст знань про соціальний світ у програмах «Дитина», «Я у світі».
5. Розробити план бесіди з дитиною про позитивні взаємини із дорослими та дітьми.

Критерії оцінювання:

Оцінка	Критерії оцінювання
2	Студент вільно володіє навчальним матеріалом на підставі вивченої основної та додаткової літератури, аргументовано висловлює свої думки, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.
1,5	Достатній рівень. Студент володіє певним обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, але не має достатніх знань та вмінь для формулювання висновків, допускає несуттєві неточності.
1	Студент володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно.

ЗДАЧА ЗМІСТОВОГО МОДУЛЯ II. (тести, усне опитування)

1. *Соціальний світ – це:*

- а) люди, товариство людей;
- б) культура;
- в) природа, люди, предмети;
- г) жива і нежива природа, яка є частиною навколишнього світу;
- д) навколишня дійсність

2. *Соціалізація – це:*

- а) сукупність соціальних процесів, завдяки яким індивід засвоює і відтворює певну систему знань, норм і цінностей, що дозволяють функціонувати як повноправному члену суспільства;
- б) процес передачі суспільного досвіду молодому поколінню;
- в) цілеспрямований вплив на вихованців з метою формування в них соціально цінних рис характеру;
- г) кількісні та якісні зміни, що відбуваються в організмі дитини;
- д) взаємодія вихователя й дітей, спрямована на озброєння вихованців певними знаннями та вміннями.

3. *Макрочинником, який впливає на становлення дитячої особистості, є:*

- а) сім'я;
- б) держава;
- в) родина;
- г) планета Земля;
- д) ЗДО

4. *Індивід здатний стати особистістю завдяки:*

- а) індивідуалізації;
- б) диференціації;
- в) соціалізації;

- г) урбанізації;
- д) адаптації.

5. Який чинник найістотніше впливає на соціалізацію дитини?

- а) сім'я;
- б) держава;
- в) демографічні процеси;
- г) екологія;
- д) політика.

6. Що передбачає принцип інтеграції, яким слід керуватися при доборі змісту матеріалу для ознайомлення дітей із соціальною дійсністю?

- а) добір найбільш значущих для дитини актуальних знань;
- б) формування у дитини вміння виокремлювати головне, вибудовувати умовисновки;
- в) залучення до культури своєї нації;
- г) надання тільки науково підтверджених відомостей;
- д) взаємозв'язок завдань із різних розділів програми.

7. Методика ознайомлення дошкільників з суспільним довкіллям – це:

- а) педагогічна наука, що вивчає закономірності засвоєння дитиною узагальнених цілісних емпіричних уявлень та системи знань щодо довкілля і місце в ньому людини, її духовну спадщину, специфіку педагогічної діяльності, спрямованої на формування у дітей потреби пізнати довкілля, культури поведінки в довкіллі;
- б) педагогічна наука, що вивчає особливості виховання дошкільників;
- в) галузь педагогічної науки, що досліджує процес навчання дошкільників;
- г) наука, яка досліджує особливості збереження здоров'я людини протягом усього її життя;
- д) наука про флору та фауну, виховання дбайливого ставлення до них у дошкільників.

8. Що є об'єктом курсу в ознайомленні дітей дошкільного віку із суспільним довкіллям?

- а) здоров'я дитини;
- б) процес входження дитини дошкільного віку в соціум;
- в) знання дитини про себе саму;
- г) процес навчання;
- д) виховання людини на всіх її вікових етапах розвитку.

9. Що є предметом в ознайомленні дітей дошкільного віку із суспільним довкіллям?

- а) зміст, форми, методи, засоби формування знань та цілісних емпіричних уявлень про соціальне довкілля, місце кожної людини в ньому, соціально прийнятних навичок поведінки;
- б) процес навчання дошкільників;
- в) процес взаємодії вихователя з дітьми;
- г) культура поведінки людини;
- д) інтелектуальний розвиток дошкільника.

10. Виховання дбайливого ставлення у дитини до інших людей – це:

- а) пізнавальна мета;
- б) розвивальна мета;
- в) виховна мета;
- г) організаційна мета;
- д) стимулююча мета.

11. Розвиток соціальних емоцій, почуттів – це:

- а) виховна мета;
- б) розвивальна мета;
- в) пізнавальна мета;
- г) коригувальна мета;
- д) діагностична мета курсу.

12. Формування у дітей цілісних емпіричних уявлень про соціальне оточення – це:

- а) пізнавальна мета курсу;
- б) розвивальна мета курсу;
- в) виховна мета курсу;
- г) контрольна мета курсу;
- д) прогностична мета курсу.

13. Що не є завданням в ознайомленні дітей дошкільного віку із суспільним довкіллям?

- а) забезпечення дошкільників початковими знаннями про соціальне довкілля, про права та свободи, а також відомостями про правові та моральні норми, що регулюють відносини практично в усіх сферах суспільного життя;
- б) формування мотивації, головних умінь і навичок, а також основ майбутніх ключових компетенцій, необхідних для правомірної та відповідальної участі в житті суспільства і держави;
- в) орієнтування дошкільників на загальнолюдські й національні цінності в дусі поваги до людини;
- г) сприяння формуванню активної громадянської позиції на основі цілісного самоусвідомлення як людини, особистості, громадянина України – першооснови європейської та світової спільноти людей;
- д) забезпечення дошкільників початковими знаннями про розмаїття тваринного та рослинного світу.

14. Принцип урахування культурно-етнографічних особливостей краю передбачає:

- а) су'єкт-суб'єктний характер виховання й навчання, атмосферу взаємоповаги та довіри в ЗДО;
- б) взаємозв'язок завдань із різних розділів програми;
- в) максимального використання культури, звичаїв, традицій місцевості, де проживає дитина;
- г) враховувати взаємодію кожної дитячої особистості із зовнішнім світом, сприяти утворенню особистісного світу дитини, її цілісного життєдіяльного простору;
- д) розвиток і формування цілісної особистості дитини можливий тільки в системах «організм – середовище», «особистість – довкілля», «дитина – соціум», «педагог – дитина», «діти – довкілля».

15. Принцип ізоморфізму вимагає:

- а) враховувати взаємодію кожної дитячої особистості із зовнішнім світом, сприяти утворенню особистісного світу дитини, її цілісного життєдіяльного простору;
- б) розвиток і формування цілісної особистості дитини можливий тільки в системах «організм – середовище», «особистість – довкілля», «дитина – соціум», «педагог – дитина», «діти – довкілля»;
- в) поєднання навчальних завдань і виховних;
- г) суб'єкт-суб'єктний характер виховання й навчання, атмосферу взаємоповаги та довіри в ЗДО;
- д) взаємозв'язок завдань із різних розділів програми.

16. Забезпечення якої педагогічної умови не передбачає плідна діяльність вихователя щодо реалізації завдань в ознайомленні дітей дошкільного віку із суспільним довкіллям?

- а) готовність вихователів до змістовної, насиченої, різноманітної діяльності з дітьми в довкіллі (природному, предметному, соціокультурному);
- б) програмно-методичне й дидактичне забезпечення освітнього процесу ЗДО;
- в) створення розвивального середовища (природного, предметного, соціокультурного, мовленнєвого), як у груповій кімнаті, так і в приміщенні й на подвір'ї ЗДО;
- г) залучення дітей до активної роботи з елементами дослідження в різних видах діяльності (ігровій, трудовій, художній, мовленнєвій, пізнавальній тощо);
- д) забезпечення 4-разового харчування дитини.

17. Що не є принципом в ознайомленні дітей дошкільного віку із суспільним довкіллям?

- а) бесіда;

- б) науковість викладу матеріалу;
- в) демократичність;
- г) цікавість матеріалу;
- д) зв'язок із практичною діяльністю.

18. Метою освітньої роботи в ознайомленні дітей дошкільного віку із суспільним довкіллям є:

- а) формування творчої особистості, яка озброєна знаннями про довкілля;
- б) формування гуманної законослухняної особистості, що відповідально ставиться до виконання власних обов'язків і поважає права та свободи інших людей, толерантно ставиться до всіх членів суспільства;
- в) орієнтування дошкільників на загальнолюдські й національні цінності в душі поваги до людини;
- г) формування дбайливого ставлення до власного здоров'я;
- д) формування поваги до інших національностей.

Завдання для самостійної роботи й методичні вказівки (рекомендації) до її виконання

№ з/п	Назва теми
1	<p>Базовий компонент дошкільної освіти та його характеристика <i>Підготуватися до дискусійної панелі «Роль дорослих (батьків, вихователів, інших людей) у збереженні природного й соціального довкілля в результаті їхньої чесної і творчої праці для забезпечення сприятливих умов повноцінного трудового зростання дошкільників».</i></p> <p>Становлення та розвиток методики ознайомлення з природою <i>Підготувати обґрунтований проєкт власного бачення завдань ознайомлення дітей з природою в дошкільному закладі та змісту їх знань про природу.</i></p>
2	<p>Вода, її особливості та значення в природі <i>Підготувати обґрунтований проєкт «Значення води в природі».</i></p> <p>Рослинність Волині як компонент природних умов, її значення та взаємозв'язок з іншими компонентами природи <i>Підготувати індивідуальні повідомлення «Законодавчі акти з охорони рослин на Україні».</i></p>
3	<p>Город на ділянці закладу дошкільної освіти <i>Намалювати план-ескіз найдоцільнішого, на вашу думку, розміщення рослин на городі однієї з вікових груп. Обґрунтувати свій задум.</i></p> <p>Умови утримання саду в закладі дошкільної освіти <i>Підготувати творчі розповіді, вірші, загадки про дерева в саду. Походження, зовнішній вигляд, біологічні особливості, вимоги до вологи, ґрунту, світла.</i></p>
4	<p>Загальна характеристика практичних методів ознайомлення з природою, їх роль у роботі з дітьми дошкільного віку <i>Проєкт «Зростання дитини дошкільного віку в праці» - методична робота з додатковими джерелами інформації щодо праці дітей дошкільного віку в природі, вправлення в розробленні нових супровідних слайд-презентацій; добір та самостійне розроблення фрагментів практичних занять з подальшою самооцінкою результативності роботи (проєктувальні, конструктивні, організаторські, комунікативно-рефлексивні вміння).</i></p> <p>Принцип сезонності в плануванні системи занять та прогулянок – <i>Оформити календар природи й погоди для дітей раннього/молодшого/середнього/старшого віку.</i></p>

	<p>– Розробити сценарій свята відповідно до пір року (на вибір), у матеріалі якого повинна бути ідея відповідального, дбайливого ставлення до природи</p>
5	<p>Провідні принципи ознайомлення дітей із явищами довкілля: тематичне об'єднання, інформативне та емоційне насичення освітнього матеріалу; тісний взаємозв'язок із розвитком рідного мовлення й логічного мислення <i>Опрацювати статтю Половіна О. "Сприймати природу розумом і серцем" (Дошкільне виховання. 2006. № 11. С. 10-13) і виписати методи аналізу натюрмортів та пейзажів із дітьми.</i></p> <p>Провідні принципи ознайомлення дітей із явищами довкілля: активна пізнавальна діяльність; відповідність сучасності; урахування культурно-етнографічних особливостей краю; поєднання пізнавальних і виховних завдань <i>Розробити такі цикли спостережень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • за квітучими рослинами на ділянці та піском у пісочниці (вересень); • за акваріумними рибками (жовтень — листопад); • за ялинкою, вечірнім небом (грудень); • за зимуючими птахами на ділянці та птахами в клітці (січень — лютий); • за зростанням цибулі на підвіконні, гілками дерев у вазі (лютий — березень); • за пробудженням рослин на ділянці (квітень — травень); • за сонечком (у весняно-літній період).
6	<p>Методи безпосереднього і дійового пізнання дітьми довкілля; їхнє значення у розвитку дитини <i>Дібрати ігри, спрямовані на економічне виховання дітей.</i></p> <p>Використання усної народної творчості в ознайомленні дітей з довкіллям: значення, провідні завдання, місце в роботі</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Виписати з методичних посібників найцікавіші методичні прийоми виховання ставлення дітей до своєї родини.</i> – <i>Згадати найбільш яскраві враження свого дитинства, пов'язані з рідною домівкою. Що з традицій Ви б перенесли в свою майбутню сім'ю?</i>
7	<p>Умови виховання у дитини гармонійної взаємодії з довкіллям: організація предметного середовища; приклад дорослого у спільній з дитиною діяльності <i>Дібрати ігри для ознайомлення дітей із предметним середовищем</i></p> <p>Умови виховання у дитини гармонійної взаємодії з довкіллям: керівництво поведінкою дитини; встановлення емоційного й мовленнєвого контакту дитини з дорослим; тісний взаємозв'язок пізнання довкілля з розвитком мовлення <i>Скласти символічну модель середовища як фактора навчання, виховання й розвитку дошкільників.</i></p>
8	<p>Методика ознайомлення дітей з правилами пожежної безпеки <i>Дібрати дидактичні ігри (не менше 3-х) із ознайомлення дітей старшого дошкільного віку з правилами пожежної безпеки й підготуватися до їх проведення.</i></p> <p>Методика проведення занять для ознайомлення дітей із правилами дорожнього руху</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Зробити добірку методичних статей щодо ознайомлення дітей із правилами дорожнього руху для організації цілеспрямованої роботи в ЗДО.</i> – <i>Дібрати дидактичні ігри (не менше 3-х) для ознайомлення дітей старшого дошкільного віку з правилами дорожнього руху й підготуватися до їх проведення.</i>

КАТАЛОГ РЕСУРСІВ

1. Замелюк М. Екологічна стежка як компонент розвитку екологічної компетентності дітей дошкільного віку. Освіта та розвиток обдарованої особистості. 2020. № 3 (78) (III квартал). С. 38-42 – [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://otr.iod.gov.ua/images/pdf/2020/3/6.pdf>
2. Замелюк М. Методичний підхід до природничої підготовки майбутніх вихователів закладу дошкільної освіти. Підготовка майбутніх педагогів у контексті стандартизації початкової освіти : матеріали II Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції з міжнародною участю. Бердянськ, 2018. 247 с.
3. Замелюк М. Особливості організації пошуково-дослідницької діяльності в освітньому процесі сучасного закладу дошкільної освіти. Підготовка майбутніх педагогів у контексті стандартизації початкової освіти: матеріали III Всеукраїнської науковопрактичної інтернет-конференції. Бердянськ, 2019. С.108-110. – [Електронний ресурс] Режим доступу: https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2019/11/Матеріали-конференції-18.09.19_оновлені.pdf
4. Замелюк М., Оксенчук Т. Мультимедійна презентація як елемент самостійної роботи студентів. Збірник науково-методичних праць викладачів Луцького педагогічного коледж. Випуск 13. Луцьк: Луцький педагогічний коледж. 2020. С.23.
5. Замелюк М. Екологічне виховання дітей старшого дошкільного віку засобами народної казки. Національна освіта в стратегіях соціокультурного вибору: теорія, методологія, практика: матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції з міжнародною участю. Луцьк. 2020. С.27. – [Електронний ресурс] Режим доступу:
6. Замелюк М. Нові підходи до екологічного виховання дітей дошкільного віку. Шляхи подолання кризи читання: соціально-комунікаційний та психолого-педагогічний аспекти: монографія/ за заг. ред. К.Л. Сізової, Кременчук: Редакційно-видавничий відділ КрНУ імені Михайла Остроградського, 2022, С.30-57.
7. Замелюк М., Яцик Т., Прокопюк І. Організація пошуково-дослідницької роботи дітей у системі екологічного виховання. Інноваційні практики наукової освіти : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (Київ, 8–11 грудня 2021 р.). Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2021. С.175-177. – [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://ir.lib.vntu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/35354/98907.pdf?sequence=2&isAllowed=y>
8. Замелюк М. Формування цінностей у дітей дошкільного віку під час ігрової активності на свіжому повітрі – [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://vseosvita.ua/webinar/formuvannia-tsinnostei-u-ditei-doshkilnoho-viku-pid-chas-ihrovoi-aktyvnosti-na-svizhomu-povitri-774.html>
9. Замелюк М. Використання ігор в екологічному вихованні дітей дошкільного віку – [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://vseosvita.ua/webinar/vykorystannia-igor-v-ekolohichnomu-vykhovanni-ditei-doshkilnoho-viku-757.html>
10. Замелюк М. Особливості організації ігрової діяльності дітей дошкільного віку у природному довкіллі – [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://vseosvita.ua/webinar/osoblyvosti-orhanizatsii-ihrovoi-diialnosti-ditei-doshkilnoho-viku-u-prirodnomu-dovkilli-675.html>
11. Замелюк М. Навчання на свіжому повітрі – новий вимір ігор на свіжому повітрі – [Електронний ресурс] Режим доступу: https://www.youtube.com/watch?app=desktop&v=KOW7t4KOWA&ab_channel=%D0%90%D0%BA%D0%B0%D0%B4%D0%B5%D0%BC%D1%96%D1%8F%D1%96%D

- 0%BD%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%B2%D0%B8%D1%82%D0%BA%D1%83%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B8
12. Замелюк М. Формування екологічних цінностей у дітей дошкільного віку – [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://vseosvita.ua/course/formuvannia-ekolohichnykh-tsinnostei-u-ditei-doshkilnoho-viku-1121.html>
  13. Замелюк М. Формування творчої особистості дитини в закладі дошкільної освіти – [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://naurok.com.ua/learn/formuvannya-tvorcho-osobistosti-ditini-v-zakladi-doshkilno-osviti-20>
  14. Замелюк М. Методи ознайомлення дітей з природним довкіллям: тести – [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://vseosvita.ua/test/metody-oznaiomlennia-ditei-z-pryrodnym-dovkilliam-846828.html>
  15. Замелюк М. Екологічне середовище ЗДО: тести – [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://vseosvita.ua/test/ekolohichne-seredovyshche-zdo-751744.html>
  16. Замелюк М. Ознайомлення дітей із суспільним довкіллям: тести – [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://vseosvita.ua/test/oznaiomlennya-ditei-iz-suspilnym-dovkillyam-727164.html>
  17. Замелюк М. Ознайомлення дітей з довкіллям: тести – [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://vseosvita.ua/test/oznaiomlennia-ditei-z-dovkilliam-726922.html>
  18. Замелюк М. Екологічний простір на території ЗДО, зміст та його складники: тести – [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://vseosvita.ua/test/ekolohichniy-prostir-na-terytorii-zdo-zmist-ta-yoho-skladnyky-714167.html>
  19. Замелюк М. Природа України: тести – [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://naurok.com.ua/test/priroda-ukra-ni-1712942.html>
  20. Замелюк М. Ознайомлення дітей з предметним довкіллям: тести – [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://naurok.com.ua/test/oznayomlennya-ditey-z-predmetnim-dovkillyam-1362745.html>
  21. Замелюк М. Екскурсії та прогулянки в ЗДО: тести – [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://naurok.com.ua/test/ekskursi-ta-progulyanki-v-zdo-630279.html>
  22. Замелюк М. Екологічне виховання дітей дошкільного віку: тести – [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://naurok.com.ua/test/testi-z-disciplini-osnovi-prirodoznnavstva-z-metodikoyu-537006.html>
  23. Замелюк М. Екологічне виховання: тести – [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://naurok.com.ua/test/testi-z-disciplini-osnovi-prirodoznnavstva-z-metodikoyu-537005.html>
  24. Замелюк М. Задача змістового модуля 1: тести – [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://vseosvita.ua/test/zdacha-zmistovoho-modulya-1-112716.html>